

A' ROMAI TSASZARI ES AP. KIRALYI FELSEG-
NEK KEGYELMES ENGEDELMEVEL.

Indult BÉTSBŐL Szombaton 25. Juliusban 1789.

B É T S.

A' F. Tsáfzár a' maga nyavallyáinak terhe alól már annyira meg-szabadult, hogy tellyes reménységünk lehet az ő Felsege tökéletes meg-gyógyulásáról; és minden órán Bétsbe fog bé-jöni *Laxenburgból* lakni. — A' F. Ts. Királyi Fő-Vezér Feldmarfal Gróf *Hadik* Ur ő Excellentiája a' maga előbbeni egétségére helyre-állottnak lenni iratik, és a' maga Táborát mind az ellent-állásra, mind a' rá-ütésre a' leg-jobb állapotban tartja. — A' fő Herzeg és Hertzeg Afzfzony igen frissen vagynak. — Feldm. Báró *Laudon*, ki Bétsben beteges állapottal

vala, most olly egészséges, hogy csak fejét se fáj-
tatja, és mindenütt a' maga népének nyomában.

Feldmarfal Lájdinánt Gróf *Vartenstében* Ur már
egészfen meg-gyógyult, és ma indul a' Táborhoz
Bétsből.

Ezen hónapnak 18-dikán vala a' második hú-
zás az ugy nevezett *Státus* vagy nagy *Lottériából*,
és következendő nyerő számok jöttek ki.

1.) A' 39534; nyert 6000 R. forintot. Ennek
vala 12 nakhtreffere; t. i. a' 39535-től fogva a'
39546-ig; kik mind 1000 forintot nyertenek.

2.) A' második szám vala 47991; mely nyert
7000 for. és a' 24 nakhtreffer 47992-től fogva 48015
ig mindenik 500 forintat.

3.) A' 35195 dik szám nyert 8000 for. 50 nakht-
reffer a' 35196-től fogva az 35245-ig 250 for. min-
denik.

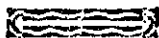
4.) A' 35561; nyert 9000 forintat, ennek 156
nakhtreffere a' 35562-től fogva a' 35717-ig mindenik
250 forintot.

5.) A' 41193 szám nyert 10 ezer forintot, ennek
501 nakht. mindenik 50 for.

6.) A' 12319-dik szám nyert 12-ezer fort. ennek
3600 nakht. mindenik 30 for.

7.) A' 42364-dik szám nyert 15-ezer for. és en-
nek 5250 nakhtreffere mindenik 15 forintot.

Csernovitz 11-dik July. — „ Kedvös Barátom! —
„ Hertzeg *Potemkin* ezen hónapnak 9-dikére *Jasban* váratott, kinek meg lett érkezéséről semmi bizonyosít még nem vettem; azon Hadi-népnek pedig, melyet magával hoz, mintegy 12-ezerből álló része 8-dik July meg-érkezett, és harmadnapi nyugodalomta *Jász Várofsától* egy órányira a' *Prúth* partján meg-szállott. Az eddig itten lévő két Hadi-testek pediglen mozdulhatatlanul egy helyben állanak, és leg-kisebb alkalmatlanságot-is az ellenségtől nem szenvednek, éppen az elől-álló *Arnótok* lármázatának gyakorta-fel, a' kik az ütközetnek folyásáról tsak azt mondhatják, a' mit egy *Pruszsius* háborúról beszéllő katona: *Ök-is vágta minket, minket-is vágta ök.* — Mindazáltal 1. July tsak ugyan fogának három *Törököt*, kiket a' *Barkó Húzárok* ma *Tsernovitzba* bé-kisérenek. Ez-előtt 2 hó nappal ment itten egy *Muzka Tiszt* kereftül Hertzeg *Kóburghoz*; mint *Kurir*, onnan pedig *Jászban* érkezvén egy hónapig ottan mulatott, melly idő alatt olly szerentséfen Kártyázott, hogy 1100 aranyat nyert; de vala a' több szerentsés napjai között szerentsétlen is, mellyen minden nyereségét — sőt még a' maga pénzét-is el-vezte, melly Kárt hafzonra kívánván fordítani, egy *Quietántziát* tsináltata 8000 aranyra a' Hertzeg *Kóburg* neve és petsétje alatt olly formán, hogy a' Pénznek egy részét *Khotzimban*; más részét pedig *Lembergben* magához vehesse, el-is jöve tsallhatatlanul 27-dik Juny *Khotzimba*, és *Klére* Generálmájorra rantott, hogy 3000 arany ki-fizetése iránt rendelést tenne,

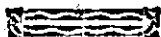
mellyet azonnal meg-is nyere, mindazáltal a' *Cassa* Gondviselői az alá-írásnak és a' petsétnek gyanuságából vizsgálják a' *Quietántziát* az említett Generálishoz, ki is azonnal egy *Stafétát* Hertz. *Köburchhoz* küldé; az alatt tisztetségnek okáért két *Káplárokat* rendelé a' *Muzka* Tíztnak *Ordinántziára*, minekutánna pedig harmad napján a' *Staféta* megérkezék, a' *Quietántzia* tsalárdnak találtatván, kemény őrizet alá vetteték a' jó reménységű *Muzka*, és szám-adásra vonaték, melly szám-adás noha 80 árkus *Pappirofsat* foglal magában, mindazáltal még az sem bizonyos, kinek hívják, honnan jött? hová szándékozik, vagy mitsoda-féle ember e' gonosztévő? — *Pafzszus* mind külömbb külömbb féle nevezet alatt találtaték nálla, és a' *Muzka* Tízti *Mundiron* kívül *Kereskedői* köntöfse-is vagon, *Nemzetére* nézve *Görögnek* adja-ki magát. Mi legyen ki-menetele meg-fogom irni.

Hazánkbéli Tudósítáfok.

Egynéhány 100 Levelek, mellyek a' 2 Magyar Hazából 2 hónapok alatt kezünkhez érkeztenek, mind azzal biztatnak, hogy a' Szüret, a' hól az ezután következhető vizontagsága az időnek előre nem szüretel, igen bőv és jó lészén; ellenben a' széna szük; a' Zab és Búza minden-felé üress *Kafokat* és *Vermeket* hagyott.

A' F. Királyi N. M. Testőrző Seregbéli fő Hadnagy *Bartsai György* Ur, a' Székely Húzfár Seregnél Kapitánnyá tétetett. Ugyan ezen Testőrző Seregből

lévő fegyveres népünknek edgyik része a' Bánátusi Sergeknek bizonyos részével fel-ne váltatsék; mert már 2 osztály Szávoja Draganyos, 1 osztály *Toskana* Húzfárság 2 Battalion *Belgiojoso* és 2 Battalion *Bánátusi* gyalogság mennek *Brassó*-felé, hol az Erdélyi Vezérnek H. *Hohenlöhénak* már szállás készítettett. A' *Veres-tornyi* Palfszushoz mégyen 2 Bat. *Splényi*, és ezek helyett mennek inuen a' Húzfárok és Draganyofok *Brassó*-felé; mely változások nekünk fontos történetekről tesznek előre való ítéletet. — A' *Vulkáni* Palfszusnál napról napra nevedik az ellenségnek Táborá; de a' mi népünk-is itten nem tsak jó Sántzban áll, hanem 40 ágyukot-is tartanak a' Törökök el-érkezésének örömére. Azonban szüntelen tartunk a' Törököktől való ránk ütéstől; mert itt mindég tsak egynéhány napokra vélsnek a' mi Népünk Tábori marha-eledelt, és a' napokban innen igen sok zabbal, szénával és más dolgokkal meg-terhelt szekerek küldetének *Hátzgre-vízszá*. — Huszankettödikre virradó étzakára-ütének a' Törökök egy a' *Tertzburgi* Palfszusnál *Oratje* mellett lévő Őrizetünkre; hol egy emberünköt meg-ölék, és 2. meg-sebesítették; de a' Törökök közzül-is itt hagyá 4 a' fogát. — *Mauroyén*i ről megint az az ujj-lír terjedett, hogy 2 ő-ellene feltámodott Basáknak félelmes fenyegetődzések miatt el-tűnt; és máig sem tudatik hól légyen. *Hertzeg Kóburg* Táboránál még eddig semmi nevezetes nem történt.

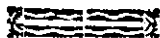
Elegyes Tudósítások.

Azt olvasom egy Tudósító Levélből, hogy a' Törökök azon móhon kapott tavallyi Görény szokásokat, melly-szerint a' hatalmokban esett Keresztényeknek fejeket szedik vala-el, azért a' meg-ígért egy aranyoskákért, már most azzal váltották-fel, hogy a' kit csak lehet el-fognak elevenen, és nem ölik-meg; mivel ez által a' békefénynek idején egy el-fogott jó Barátjokat ki-tserélvén, az arannyot-is meg-nyerik — vagy ha külföldben akarnak, egy embert fogoly szolgának mindenkor drágábban el-adhatnak. — Minden F. Ts. Királyi Tisztek, kik a' Boszniai Törökökkel tsatában forgottanak meg-valják, hogy ezek vitéz és meg-rettenthetetlen katonák. Midőn amaz örökké-valóságban lévő Hertzeg *Likhtenstain Károly* Vezér Ur betegen Béts-felé hazatott volna, találkozik vele egy *Stain* Sergebéli Hadnagy az útan, ki Német-országban sok ideig a' Verbunkon lévén, már most végre a' maga Sergejhez a' Tábor-felé siet vala. A' Hertzeg sokáig mulatá magát vele, és midőn ezen Hadnagy egész ki-nyílt szível kérdené a' Hertzegtől: ha vallyon a' Törökök érnének-e valamit a' hadba? azt felelé a' Hertzeg: Ha kegyelmednek az én életemben, vagy halálom után, mely közel van, valaki azt mondja, hogy a' Török nem jó katona, mondja azt az én Nevemben, hogy ő Hu - - - -

Ma egy hete Pénteken egy Bétsi Nap-számos úgy agyon itta vala magát Borral, hogy az úgy nevezett *Sotten* Bálfyáról le-tseppenvén, mindenek azt gondolják vala, hogy meg-hólt; mivel semmi ele-

venségnek jelét nem tapasztalják vala körülötte. Külömbb külömbb-féle érzékenyítő *Spiritusokat* tartván a' szagalojához, végre jelt ad az életről, és egy Pape-térdepelvén lábáihoz, ezen utolsó útra készíti vala, könyörge, és midőn gyóntatni akarná, egy két lapos pillautái után, magához jöven, bort kért vala. Egynéhány órák múlva jobban-is magához térvén, vizsgálják, 's hát igen kevés baja vagon. Bé-vivék az Ispotályba, és már most annyira érzí magát, hogy minden órán a' Kortsmákban lehet ki-nek kinek szerentséje hozzá. E' valósággal emléke-zetes dolog, egy ilyen magos helyről le-esni és még-is életben maradni.

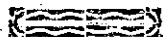
Egy más Levélből azt olvassuk, hogy a' Törökök állapotja éppen nem sinor-mertékü mesterségre van szabva. Ezeknek Táborjok *Sofjánál*, *Siliftriánál*, *Nikopolisnál* és *Vidinnél* ugy fekszenek, mint a' meg-gyökeredett torma; de mit tsinálnak? Az eleségbéli dolgok Egyiptomból és más távulabb való Országokból nem elégséges, és az ő gazdag eleségbéli tárjak Moldova el-vezett. Bulgáriát magok el-pufztították, és az Arkhipelagusi Szigetek igen igen keveset segíthetnek; tehát az ő kevély reménységek igen ingadazó fundamentomon áll ezen esztendőben; a' honnan *Szelim* is, noha a' jövő Szüretre Egerbe szándékozik vala, a' maga Táborba szálló szándékát meg-változtatta; mivel látja, hogy a' maga előre látása-szerint nagy tselekedetekhez nem bizhatik. Mit használ néki a' fél-milliomnyi Nép, ha nints mit fölöstökölni? Mennél kevesebb enni-valója vagon pedig a' Töröknek, annál

nál hamarébb várhatunk valamit; mert már a' vég-
 hetetlen Nép Táborban fekszik, és ingyen vizsgál-
 nem szokála térni. — Már most a' *Séráskir Ismáel*
Hafsán Gatz, vagy a' vólt Tengeri Vezér *Kapu-*
rány Basa török szakad. — rá-üt *Otzakoura*, ha ed-
 dig rá-nem ütött — meg-haljók rövid nap, mi leszsz
 belöle.

Az Oroszok és Svédok sietnek egymások ellen
 kisebb tsatákkal verkedni. A' Juniusnak 11-dikén,
 az Orosz Vezér *Mikhelson* és Svéd Májor *Knorring*
 és Obeller *Steding* között esett ütközet véres kop-
 nyával végződék, és egészszén 17 óráig tartá. A'
 Svédok, noha kevesebb számmal valának, mint a'
 kölykeitől meg-folztatott mérges Oroszlányok ugy
 tsatáznak, és a' magok ellenségeiket *Khrisfiánáig*
 vizsgál verék. Az Oroszok 700 katonát veszének
 a' sebessékek edgyütt, és egynéhány 100-at fog-
 ságra vivének a' Svédok. A' Svédok el-vestének
 30 Tisztet, és 132 köz-embereket; 200-an pedig
 ebet vivének-vizsza. — Már most az a' hire, hogy
 a' Svédok egy más nagyobb ütközetben az Oroszok
 tól nagyon meg-verettettek volna, és ha (azt ír-
 ják a' Tudósítók) a' Napkeleti tűz hamarjában el-
 nem óltatik, veszedelmes következfeket fog szülni;
 mert az Anglus és Hollándus edgyesült Hajós-se-
 regről az iratik, hogy már a' Svédok segítségé-
 ki-van rendelve, és a' Pruszszufok-is tsak az utolsó
 intésre fülelnek, hogy a' Svédeknek segítséget nyúj-
 tsanak. Annál szivesebben ohajthatjuk hát, hogy
 ezen tűz ki-óltassék, minek-elötte több gyuladáfo-
 kat okozna.

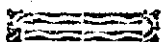
Bándt.

Bánat. A' Méhádiai utolsó Tudósításhoz még ezt adhattyúk, hogy midőn nem régiben, mintegy 12-ezer Török a' mi Méhádiai Barlangjaink körül magokat meg-húzták volna, és az ezektől nem mesélze vigyázaton lévő *Erdödi Hadnagy Paulovits* készülöben volna, hogy Májor *Révainak* egy fél Sqvadrom Húzárral való segítségével rájok ütne, mihelyt ezen sok számból álló ellenség Húzárt látott, azonnal el-szaladott. ¹²⁰⁰Ezek a' 12-ezer Jantsárokon kívül még 500 Spáhik valának itt körül belől, de mihelyt ezek is a' kettős keresztü Magyar Kardat láták, minnyájon Török - Orfova - felé húzák magokat.

Midőn nem régiben az *Erdödi Májora Piátsch* Ur Orfovába valami követtségbe küldetett volna, a' mi partyainkon álló Törökök igen szívesen és nagy betsülettel vífeltetnek vala hozzá. A' Májor Ur vitt vala magával edgy Hadnagyot és edgy Húzárt a' többi között. Egy Arnót, ki tavaly az Oláh-orzági Hertzeg *Ipsylándi* alatt tsatázik vala, most pedig az *Orfovai Bafa* alatt vagon, rá-esmér a' Hadnagra, és kérdi tőle: ha vallyon az a' múlt esztendőben olyan esmeretefsé lett *Erdödi Húzá* Regementje most itt fekünnék-é? Midőn a' Hadnagy azt mondá, hogy igen is itt fekszik szolgálatjokra az Uraknak, és még azt is hozzá adá, hogy most még egy osztállyal nagyobb, fel-kiált az Arnóta: *Nó! bizonyosan az Ördög hozott megint ide benneteket!*

Generál *Bersai* ugyan, a' hozzánk' érkezett Tudósításfok-szerint, Méhádiánál már a' maga Pafszusait

sait Sántzolásokkal és más készülétekkel úgy elkészítette, hogy magát az ellentállásra minden perzentésben alkalmosnak igéri; de egy *Korniából*, ezen hónapnak 11-dikén irt Levél-szerint tsak alig, ha szüksége nem-is léfzen a' jó süveg alatt való állásra; mert *Tseruetznél*, melly *Méhádiához* tsak 3 mértföld 16-ezer Törökök gyültenek-öfzve. Azok a' Kémek, kik ezen Környéket kémlelik, minnyájon azt befzéllik, hogy a' Törökök ezen hónapnak 16-dikát rendelték volna arra, hogy a' Bánátusi Ts. Királyi Táborat minden-felől körül vegyék, és ezekre rá-üfsenek. Midön ezt a' mi itt lévő Táborunk megértette, tsak nem öröm Innepet tartának a' mi Vitézeink, és 10-diktől fogva úgy készzen állanak ezeknek a' Vendégeknek el-fogodásokra, hogy tsak alig, ha a' nem lefzsz a' szerentséfebb, ki innen a' Kontyát vérefén vízfza-viheti. Ugyan ezen napon u. m. 11-dikben hozák-meg a' hirt, hogy 1000 Törökök az *Anis* hegye hozfzára jönnek le-felé; de minthogy ezeknek tzéljok nem tudatik, leg-ottan az a' parantsolat adaték-ki, hogy minden-felé jó készüléttel és vigyázattal álljanak a' fzeleken.

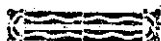
Káránfebesből-is 10-dikben ezt írják: „A' Bánátusi Tábor mozog; *Lugosról* az ágyuzó Seregnek tartalék része *Káránfebesbe* ment, és *Gen. Klerf* a' maga hadi-telével elé-mozdúlt. — A' mondatik, hogy *Laudon* szüntelen mozgásban tartya a' maga Táborát; nappal utaznak minden-felé a' Sergek, és étzaka megint vízfza-jönek; mellyel, a' mint vélik, tsak azt akarja, hogy az ellenség előtt tzél-

ját és Táborának fekvését titkolhassa-el; mely az okos Vezéreknek leg-nagyobb fortélyok.

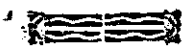
Külső-országai rövid Tudósítások.

F. Császári és Királyi Obester Hertzeg *Ponyatovszki*, ki tavaly ő Felségének Tábori Adjutántja lévén Sabátsnál sebet kapott vala, a' F. Cs. és Királyi szolgálatból el-botsúzáván, mégyen visszafra Lengyel-országba, hól a' Közönséges-társaságtól Vezérré tétetett, és 10-ezer Lovas-nép adatott vezérsége alá. —

A' Lengyel Közönséges-társaságnak a' Portánál lejendő Helytartó Ministere Gróf *Potoki* induló-félben vagyon ezen hivatalának követésére menni, és már a' maga Hivatalához ragasztott kötelező Punctumokot-is kezéhez vette; mellyek ezek: „ 1.) Tartozik ezen Minister Ur a' Lengyel Közönséges-társaságnak barátságát és az ezt öfzve-foglaló kötelet a' Portával meg-ujjítani, meg-erősíteni és ezt kemény lábra állítani — és a' Portát arra birni, hogy a' Lengyel Közönséget a' *Kárlowitzban* tett frigyben őltalmazza és erősítse. 2.) Ezen Reménység alatt, hogy az *Abdul Hamid* Uralkadó székébe ült III-dik *Szélímnék* uralkodásra való lépését a' Divány a' Lengyel Közönségnek tudtára fogja barátságoson adni, siessen ezen Minister Ur a' maga Hivataljának helyére. 3.) Ezen Lengyel Ministernek a' Portánál bé-kelletik jelenteni, hogy a' Lengyel Közönséges-társaság a' *Londoni* és *Berlini* Udvaroknak azon jó szolgálatjokat meg-nyerte, és ezek a' magok Követjeiknek

jaiknek ajánlották, Lengyel-oroszának ezen szivből
 ohajtott kívánságát, hogy a' Lengyel Tárfaságnak
 is ezen Török háború Békesség-kötésében egy *De-*
putátusa lehessen, ki az ő Királyoknak 's Hazá-
 joknak képét viselhesse. 4.) A' Követnek minden
 igyekezettel arra kelletik a' Portát birni, hogy ma-
 ga-is ezen szolgálatját meg-ne vonnya, mely-izerint
 Lengyel-oroszág nélkül békességet ne-köfsön, és ar-
 ról őket tégye bizonyosokká, hogy soha többé az
 Orosz katonák a' Lengyel földre bé-ne lépjenek, és
 hogy a' Lengyel Közönséges-tárfaság örökké sza-
 badnak, másiól nem függönek maradhasan. 5.)
 Altal-kelletik ezen Követnek adni mind azokat az
 iráfokat a' Diványnak, mellyek az Orosz katonák-
 nak Lengyel-oroszágból való ki-költözések eránt es-
 tenek. 6.) Szükség lészén, hogy ezen Lengyel Mi-
 nister Ur, a' Török *Ministériumat* azon 15-dik Ju-
 niusban 1786-ban költ irásra rá emlékeztesse, mel-
 lyet a' Lengyel fő Kantzellarius az el-kezdett ed-
 gyütt való *Traktákról* a' Török Nagy-Vezérhez kül-
 dött vala; és e' szerint fogjan az akkor félben-sza-
 kadt egy más között eshető barátságos és szabad
 kereskedésbéli *Traktákhöz*. 7.) Ezen reá bizott dol-
 gokon kívül semmi más dologba, melly a' Közön-
 séges-tárfaságnak valamely szabadságát sértő köte-
 lezélt okozhatna, ne-ártsa magát; nevezetesen a'
 Külső-Udvarokra nézve, hanem ha erről nyilván-
 ságos parantsolatja lészén. *Varsó 28. Juny 1789.* —
Atók-irtanak Malakhovszki Szapieha.

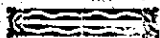

Egy Lublinból irt Levelet-is vettünk Lengyel-országból, mellyben egy nevezetes történet iratik. t. i. — „Egy Szukhatni nevü Muzka Tisztel, és egy Kurlándiai ugyan tsak Muzka Tisztel öszvevesz szóból egy Lengyel Tiszt *Kuseleszki*; kit a' más kettő, ugyan itt Lublinban (*Duollumra*) baj-vivásra híván-ki; a' 2 Orosz Tiszt *Secundánst* vévén magok mellé, a' Lengyel pedig fenkit sem, közből veszik a' Lengyelt; a' Lengyel serény, legény lévén, kapja a' nyereg-kápából két kezével a' két pistolyt, és mind a' kettőt egyszeribe agyon lötte; ugy hogy, midőn mind ketten a' loról le-esének, mind a' kettőnek fel-vont pistoly esék-ki kezekből — láthatni, az ilyen történetekben, a' meg-nem rettent serénység mit vihet véghez?

BCU Cluj / Central University Library Cluj
Párisban, és egész Frantzia-országban még sem egész a' belső tsendenség — a' szükség pedig könyökig kotorász a' Frantzia kenyéres-kosárban. — A' Svédeknek az Oroszokkal való tsatázások már el-kezdődött és keményen foly a' szárazon, a' Hajós-seg-is ezen hónapnak 6-dikán *Karlskronától* szélnek adta vitorláit. Innen minden órán fokot halunk. —

A' Péiersburgi Udvari Levelek által-is erősítetik azon szörnyü véres ütközet, mely az Oroszok és a' Svédok között történt, hól a' Muzka részről Vezérek, Hertzegek és igen sok más nagy einber-

rek

rek estenek-el; kiknek Neveket itt elé-számlálni hofszas únalom volna.

Konstántzinápolyból Májusnak 15-dikén, és 22-dikén érkezett Levelekben az iratik, hogy az ujj *Szultán*, tsak rövid idő alatt annyi kegyetlen dolgokat vitt véghez, hogy a' nép, melly tölle tsak kegyelmet és irgalmatolságot vár vala, minden eddig való reménységét el-vesztette. Noha eddig-is a' *Szultán*nak ollykor *Hohérok*kal járnak vala a' Városban széllyel, és némely hibázókat leg-ottan halállal büntetnek vala; de még-is már egy darab idő-től fogva a' Nép ezen kegyetlen szokásfiól el-szokván, midön *Szélimtől* ezt éppen nem várnák, nem régiben egy Sereg *Hohérral* jelenék-meg, és kegyetlen halállal kezdé azon bűnefeket büntetni, kik halált sem érdemelnek vala. Az *Arsénál* fő Tisztviselőjét *Hadgi Szélím Agát*-is, ki a' más *Szultán* alatt olly nagy betsületben tartaték, hogy *Ahmed* egy Leányát néki feleségül adta vala, meg-ölette. 11-dikben bé-mene titkon az *Arsénál*ba, ki-hivatja szegényt, és mindenek előtt fejét véteté. Ennek 2 Testvéreit pedig, kik nagy hivatalba valának, midön a' *Szultán*né életeket nagy kérelemmel megnyerte volna, Egyiptomnak *Görge* nevü Tartományába szám-kivetésbe küldé.